12) міжнародне позиціонування – рішення інвестора про інвестування приймається зважаючи на позиціонування країни у міжнародних рейтингах.

Формування сприятливого інвестиційного клімату країни передбачає державне регулювання та активізацію означених детермінант. Інвестиційний клімат держави – це сукупність політичних, правових, інституційних, екологічних, економічних, фінансових та соціальних умов функціонування національної економіки, які забезпечують її інвестиційну привабливість і сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Енциклопедичний словник з державного управління [уклад. :Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна]. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
2. Про інвестиційну діяльність: закон України від 18.09.1991 № 1561-XII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua

Садовський Євген Петрович
Здобувач PhD кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ ІТ-СФЕРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах жорсткої конкуренції та високих темпів технологічних змін інноваційні кластери стають ключовими драйверами сталого розвитку ІТ-сектору, сприяючи концентрації знань, ресурсів, стартапів, наукових установ і бізнесу в єдиному середовищі. Глобалізація, у свою чергу, стимулює міжнародну кооперацію, обмін досвідом та технологіями, що підвищує значення кластера як інструменту підвищення конкурентоспроможності країн і регіонів на світовій арені (Olshanska, Puzyrova & Shevchenko, 2023; Sadovskyi & Puzyrova, 2024). Дослідження світових практик формування та розвитку ІТ-кластерів дозволяє визначити ефективні моделі управління, інституційну підтримку, механізми взаємодії між учасниками кластеру, а також перспективи адаптації цих моделей до українських реалій. У зв’язку з цим аналіз тенденцій розвитку інноваційних ІТ-кластерів у глобалізованому світі є надзвичайно важливим для формування стратегій цифрового розвитку, залучення інвестицій та зміцнення національного

ІТ-потенціалу (Ольшанська & Пузирьова, 2021; Пузирьова & Синиця, 2024; Садовський, Тютюнник & Пузирьова, 2024). Саме тому, інноваційні кластери в інформаційно-технологічній сфері в умовах глобалізації відображають кілька ключових світових тенденцій:

ТЕНДЕНЦІЯ 1. Глобальна конкуренція і співпраця. Глобалізація стимулює тіснішу інтеграцію ринків, прискорення обміну інформацією та знаннями, зниження бар'єрів у міжнародній торгівлі й полегшення міжконтинентальної комунікації. У такому середовищі компанії, що входять до ІТ-кластерів, уже не обмежуються локальним ринком – вони виходять на глобальну арену, де зіштовхуються з інтенсивною конкуренцією, але водночас мають більше можливостей для співпраці (Залознова & Солдак, 2021). Сучасні ІТ-кластери (Silicon Valley у США, Shenzhen у Китаї, Bangalore в Індії) не є ізольованими структурами, вони активно взаємодіють між собою та з іншими центрами інновацій по всьому світу, що проявляється у транснаціональних проєктах, обміні стартапами та менторською підтримкою, залученні інвестицій із різних країн.

Міжнародна співпраця між ІТ-компаніями в кластерах дозволяє: швидше впроваджувати інновації, використовуючи знання і досвід з різних регіонів; поширювати нові технології глобально (наприклад, open-source розробки або хмарні рішення); зменшувати витрати завдяки спільному фінансуванню досліджень; скорочувати час виходу на ринок, завдяки доступу до міжнародних команд і каналів розповсюдження. Унікальність сучасних ІТ-кластерів полягає в тому, що компанії можуть одночасно конкурувати – за ринок, кадри, інвесторів та співпрацювати – в дослідженнях, обміні знаннями або розробці стандартів. Держава також підтримує міжнародну співпрацю ІТ-кластерів через програми міжнародної технічної допомоги, створення сприятливих умов для транснаціональних компаній та участь у ініціативах ЄС, ОЕСР, Світового банку щодо розвитку інноваційної інфраструктури (Пузирьова & Садовський, 2023).

ТЕНДЕНЦІЯ 2. Технологічні та інноваційні платформи. Інноваційна платформа – це екосистема, яка об'єднує різні суб'єкти (бізнес, науку, освіту, державу) для спільної роботи над розробкою, тестуванням та впровадженням нових технологічних рішень. Такі платформи функціонують як інструменти координації зусиль, обміну знаннями та швидкого запуску інноваційних продуктів. Технологічні хаби – це фізичні або віртуальні простори, які

забезпечують доступ до інфраструктури (офіси, сервери, лабораторії), підтримку (менторство, акселератори, інкубатори) і нетворкінг. Вони відіграють роль каталізатора інноваційної діяльності, особливо в IT-сфері (Silicon Valley (США), Shenzhen Hi-Tech Zone (Китай), Station F (Франція), Unit.City (Україна)). Серед основних технологічних та інноваційних платформ виділяють: Google Cloud Platform або Amazon Web Services; Y Combinator (США) – акселератор, що поєднує стартапи та інвесторів, є частиною глобальної IT-екосистеми; European Institute of Innovation and Technology (EIT Digital) – платформа для співпраці в ЄС, яка фінансує цифрові стартапи, освітні програми та наукові дослідження; SAP Innovation Centers, де великі корпорації створюють середовище для спільної розробки нових продуктів. Інноваційні платформи стають спеціалізованими за галузями, дозволяючи глибше фокусуватись на конкретних IT-рішеннях (Пузирьова & Садовський, 2025).

ТЕНДЕНЦІЯ 3. Цифрова трансформація. Цифрова трансформація – це глибинні зміни в організації бізнес-процесів, моделей управління, комунікації та створення цінності через впровадження новітніх цифрових технологій. Для інноваційних IT-кластерів вона є не лише каталізатором змін, а й ключовим чинником виживання та конкурентоспроможності. Цифрова трансформація визначає стратегічний вектор розвитку інноваційних кластерів, що дозволяє їм швидше адаптуватися до глобальних змін, створювати інноваційні продукти, підвищувати конкурентоспроможність на міжнародному ринку та забезпечувати сталий розвиток через ефективне використання ресурсів і знань (Пузирьова & Садовський, 2024).

ТЕНДЕНЦІЯ 4. Фокус на людський капітал. Інноваційні IT-кластери потребують кваліфікованих фахівців із сучасними знаннями, тому якісна освіта, особливо технічна й IT-спрямована, є основою для формування конкурентоспроможного людського капіталу (Лаврук, В. & Лаврук, О., 2024). Окрім технічних знань, великого значення набувають так звані soft skills. IT-сфера надзвичайно динамічна, тому кластери мають розвивати інфраструктуру для неперервного професійного навчання: онлайн-платформи, сертифікати, курси (Coursera, Udemy, LinkedIn Learning); корпоративні університети великих IT-компаній; навчання «на робочому місці», стажування, внутрішні тренінги. Успішні IT-кластери часто функціонують завдяки: інвестиціям держави в освіту,

дослідження та інновації; податковим пільгам для роботодавців, які інвестують у навчання персоналу; підтримці програм мобільності (стажування за кордоном, обміни, конференції).

Отже, світові тенденції відображають глибокий вплив глобалізації на розвиток інноваційних кластерів в інформаційно-технологічній сфері, змінюючи підходи до співпраці, технологічних рішень і організації робочих процесів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Olshanska, O., Puzyrova, P. & Shevchenko, O. (2023). Integrative approach and clusterization as elements of effective tourism industry management in the conditions of sustainable development. *Менеджмент, 2*(38), 48-60. https://doi.org/10.30857/ 2415-3206. 2023.2.4.
2. Sadovskyi, Ie. & Puzyrova, P. V. (2024). Theoretical and conceptual basis for the functioning of innovation clusters in the sphere of information technologies. *Журнал стратегічних економічних досліджень, 4*(21), 111-119. https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.4.10.
3. Залознова, Ю. С. & Солдак, М. О. (2021). Міжнародний високотехнологічний кластер як складова сучасної концепції європейської інтеграції до науково-освітнього та інноваційного простору. *Вісник економічної науки України, 2*(41), 113-126. https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2(41).113- 126.
4. Лаврук, В. В. & Лаврук, О. С. (2024). Кластери як інноваційний інструмент досягнення глобальних цілей в управлінні продовольчою безпекою. *Ефективна економіка, 2*, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_2_16. http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.14.
5. Ольшанська, О. В. & Пузирьова, П. В. (2021). Механізм державної фінансової підтримки стимулювання інновацій в інтегрованих кластерах. *Формування ринкових відносин в Україні, 10*, 32-41. https://doi.org/10.5281/zenodo.5807276.
6. Пузирьова, П. В. & Садовський, Є. (2023). Сучасний стан та напрями активізації розвитку ІТ-сфери України в умовах сталого розвитку. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 6 жовтня 2023 року / ред. О. В. Ольшанська,* 64-66.
7. Пузирьова, П. В. & Садовський, Є. П. (2024). Актуалізація розвитку ІТ-кластерів в умовах смарт-економіки в повоєнний період. *Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 24-26 квітня 2024 року,* 95-97.
8. Пузирьова, П. В. & Синиця, С. В. (2024). Стратегічний розвиток бізнес-процесів ІТ-індустрії у повоєнному відновленні національної економіки. *Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 24-26 квітня 2024 року,* 97-99.
9. Пузирьова, П., & Садовський, Є. (2025). Екосистема інноваційних ІТ-кластерів в контексті цифрової трансформації та сталого розвитку. *Вчені записки Університету «КРОК», 1*(77), 42-53. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-77-42-53.
10. Садовський, Є. П., Тютюнник, В. С. & Пузирьова, П. В. (2024). Роль персоналу в управління інноваційними кластерами ІТ-сфери в умовах турбулентності. *Сучасні проблеми менеджменту : матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 жовтня 2024 року,* 335-337.